Česká republika

Typy reliéfu, geomorfologické členění

1) Podle nadmořské výšky členíme krajinu na **nížiny a vysočiny**. Podle relativních výškových rozdílů (na zvolené ploše o rozloze 4 x 4 km) rozlišujeme **roviny, pahorkatiny**, **vrchoviny, hornatiny a velehornatiny.** Pracujte s atlasem České republiky:

a) Zjistěte, jaké výškové rozdíly určují jednotlivé typy reliéfu.

b) Které typy reliéfu na území naší republiky převládají? U každého typu reliéfu uveďte konkrétní příklad.

c) Které typy reliéfu vidíte na následujících obrázcích?

Obr. 1a,b: Typy reliéfu
Zdroj: vlastní foto

2) Na území České republiky zasahují 4 **geomorfologické provincie**: **Česká vysočina**, **Západní Karpaty, Středoevropská nížina a Západopanonská pánev**. Jednotlivé provincie se dále dělí na **subprovincie**.

a) Podle následujících map pojmenujte správně jednotlivé provincie a subprovincie. Pracujte také s atlasem České republiky.

b) Podrobné členění subprovincií na jednotlivé **oblasti a celky** můžete studovat na těchto odkazech: 1, 2, 3.

c) Podle mapy (obr.4) si procvičujte lokaci hlavních oblastí a celků geomorfologického členění.

Digitální učební materiál byl vytvořen v rámci projektu
Inovace a zkvalitnění výuky na Slovanském gymnáziu
CZ.1.07/1.5.00/34.1088

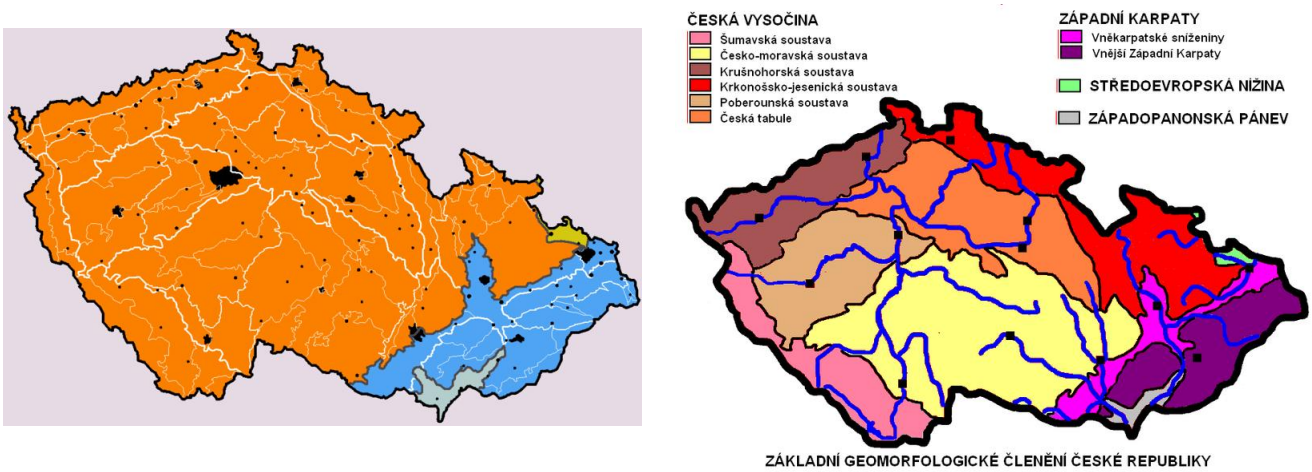

Obr. 2: Geomorfologické provincie
Zdroj:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Czech_Republic_geomorphological_division_map_level1_colour.png
Obr. 3: Geomorfologické subprovincie
Zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:CZE_geomorf.PNG

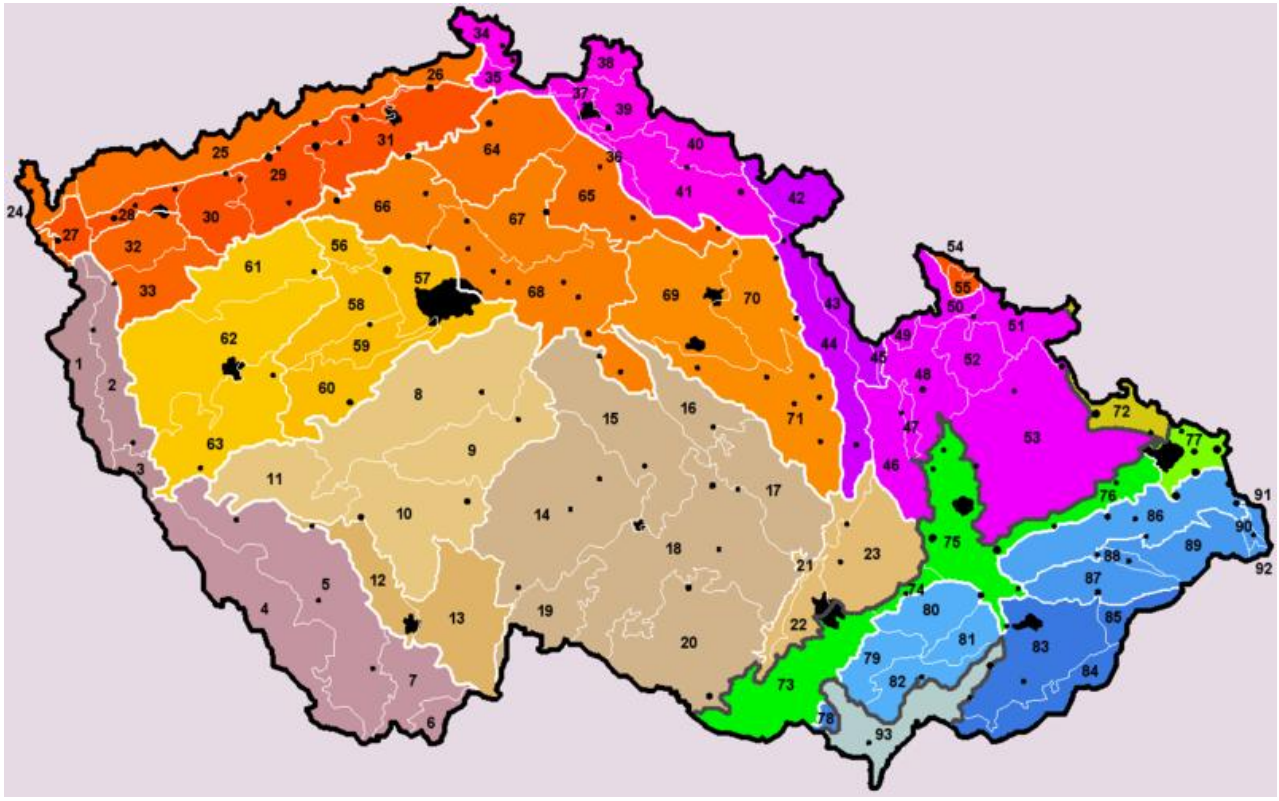

Obr. 4: Geomorfologické subprovincie
Zdroj:
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Czech_Republic_geomorphological_division_map_level3_colour_level4_number.png

3) Připravte si krátkou prezentaci k vybraným oblastem nebo celkům a vystupte před třídou.

4) Podle předchozí mapy pojmenujte Vněkarpatské sníženiny, které oddělují starší pohoří České vysočiny od mladších karpatských pohoří. Lokalizujte na mapách Moravskou bránu. Následující obrázek byl pořízen z hradu Helfštýn. Podle map určete:

a) Ve které oblasti stál fotograf?

b) Jak se nazývá sníženina pod hradem?

c) Do které oblasti patří protější zalesněná pahorkatina?

Obr. 5: Moravská brána
Zdroj: vlastní foto

5) S pomocí atlasu posuďte pravdivost následujících tvrzení:

a) Třeboňská pánev, Plzeňská pánev a Česká tabule leží v rovině.

b) Hercynským vrásněním vznikla pohoří Hrubý Jeseník, Moravskoslezské Beskydy a Šumava.

c) Řeka Labe protéká těmito celky: Krkonoše, Česká tabule, Pražská plošina, České středohoří, Středočeská pahorkatina.

6) Které pohoří ve dvojici je vyšší? Uveďte názvy jejich nejvyšších hor.

a) Králický Sněžník nebo Krušné hory

b) Orlické hory nebo Javorníky

7) Bez atlasu určete, které celky patří do České vysočiny. Svou odpověď si ověřte podle mapy.

Drahanská vrchovina, Lužické hory, Dyjskosvratecký úval, Chřiby, Vizovická vrchovina, Český les, Kyjovská pahorkatina, Rychlebské hory, Chebská pánev, Zábřežská vrchovina

8) Přiřaďte správně názvy celků k jednotlivým subprovinciím.

Český les, Jizerské hory, Moravská brána, Novohradské hory, Třeboňská pánev, Chřiby, Orlické hory, Železné hory, Děčínská vrchovina, Hanušovická vrchovina, Doupovské hory, Nízký Jeseník, Pražská plošina, Opavská pahorkatina, Slezské Beskydy

8) Na tomto odkaze si můžete prohlédnout panoramatické mapy některých pohoří a najít názvy významných hor.

10) Na tomto odkaze najdete slepou mapu geomorfologického členění, podle které můžete procvičovat své znalosti.

Výsledky:

4a) Hrad Helfštýn ve Vnějších Západních Karpatech

4b) Moravská brána

4c) Nízký Jeseník v Krkonošsko-jesenické subprovincii České vysočiny

5a) Ne, Plzeňská pánev neleží v rovině

5b) Ne, Moravskoslezské Beskydy vznikly alpínským vrásněním

5c) Ne, řeka Labe neprotéká Středočeskou pahorkatinou

6a) Králický Sněžník 1423m n. m., Klínovec je nižší

6b) Velká Deštná v Orlických horách 1125m n.m., Velká Javořina je nižší

7) Drahanská vrchovina, Lužické hory, Český les, Rychlebské hory, Chebská pánev, Zábřežská vrchovina

8) Český les: Šumavská, Jizerské hory: Krkonošsko-jesenická, Moravská brána: Vněkarpatské sníženiny, Novohradské hory: Šumavská, Třeboňská pánev: Českomoravská, Chřiby: Karpaty, Orlické hory: Krkonošsko-jesenická, Železné hory: Českomoravská, Děčínská vrchovina: Krušnohorská, Hanušovická vrchovina: Krkonošsko-jesenická, Doupovské hory: Krušnohorská, Nízký Jeseník: Krkonošsko-jesenická, Pražská plošina: Poberounská, Opavská pahorkatina: Středopolské nížiny, Slezské Beskydy: Karpaty

Zdroje obrázků:

Obr. 1a, b: vlastní foto

Obr.2: MIAOW MIAOW. Soubor:Czech Republic geomorphological division map level1 colour.png. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- 2013 [cit. 2013-10-08]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Czech_Republic_geomorphological_division_map_level1_colour.png

Obr. 3: MIAOW MIAOW. Soubor:CZE geomorf.PNG. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- 2013 [cit. 2013-10-08]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:CZE_geomorf.PNG

Obr.4: MIAOW MIAOW. File:Czech Republic geomorphological division map level3 colour level4 number.png. In: *Wikimedia commons* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- 2013 [cit. 2013-10-08]. Dostupné z: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Czech_Republic_geomorphological_division_map_level3_colour_level4_number.png

Obr. 5: vlastní foto